

Arkivnr: 2015/8173-255
Saksbehandlar: Ingeborg Borgen Takle

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Valnemnda		14.06.2016
Fylkestinget		

Nyval av utval for opplæring og helse, utval for miljø og samferdsel og utval for kultur, idrett og regional utvikling

Samandrag

Fylkesrådmannen har motteke ein førespurnad frå fylkesordførar om å gjere endringar i utval for opplæring og helse, utval for miljø og samferdsel og utval for kultur, idrett og regional utvikling med slikt grunnlag:

«Grunna endringane som er gjort i samband med S. Valle sin bortgang ynskjer Ap å gjera endringar i samansettinga av utvala for å ivareta ei god geografisk fordeling av representantane.»

I henhold til KommuneLOven § 10 Faste utval. Komitéer. nr. 6 har fylkestinget moglegheit til å omorganisere eller nedlegge dei tre faste utvala. I «KommuneLOven med kommentar» (6. utgåve, 2016) vert det spesifisert at ein eventuell utskifting av medlemmer i valperioden må skje ved fullstendig nyval, ikkje ved at enkeltmedlemmer vert skifta ut ved suppleringsval.

Eit fullstendig nyval av utvala inneber at alle medlemmane og varamedlemmane av utvala må veljast på nytt. Det påverkar såleis alle partia på fylkestinget. Arbeidarpartiet har vore i kontakt med gruppeleiarane på fylkestinget og fått stadfesta at dei vil støtta eit nyval av utvala og at det skjer som eit avtaleval.

På bakgrunn av førespurnaden frå fylkesordførar fremjar fylkesrådmannen ein sak om fullstendig nyval i utval for opplæring og helse, utval for miljø og samferdsel og utval for kultur, idrett og regional utvikling.

Forslag til innstilling

Fylkestinget gjer slike nyval:

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Ingrid Kristine Holm Svendsen
fylkesdirektør økonomi og organisasjon

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 03.06.2016

Fylkesrådmannen har motteke ein førespurnad frå fylkesordførar om å gjere endringar i utval for opplæring og helse, utval for miljø og samferdsel og utval for kultur, idrett og regional utvikling med slikt grunnlag:

«Grunna endringane som er gjort i samband med S. Valle sin bortgang ynskjer Ap å gjera endringar i samansettinga av utvala for å ivareta ei god geografisk fordeling av representantane.»

I henhold til kommunelova § 10 Faste utval. Komitéer. nr. 6 står det:

«Kommunestyret og fylkestinget kan selv når som helst omorganisere eller nedlegge faste utval og komitéer. En komité kan også omorganiseres eller nedlegges av det organ som har fått myndighet til å opprette vedkommende komité.»

I «Kommuneloven med kommentar» (6. utgåve, 2016) er det forklart slik til § 10 nr.6:

«... En eventuell utskifting av medlemmer i valgperioden må imidlertid skje ved fullstendig nyvalg, ikke ved at enkeltmedlemmer skiftes ut ved suppleringsvalg, dersom det ikke foreligger en situasjon som omhandlet i § 16 nr. 2 og 3. Det er heller ikke adgang for et politisk flertall til å fjerne enkeltmedlemmer fra vervet hvis ikke vilkårene for suspensjon er til stede, jf. § 15 nr. 3. ...»

Eit fullstendig nyval av utvala inneber at alle medlemane og varamedlemane av utvala må veljast på nytt. Det påverkar såleis alle partia på fylkestinget. Arbeidarpartiet har vore i kontakt med gruppeleiarane på fylkestinget og fått stadfesta at dei vil støtta eit nyval av utvala og at det skjer som eit avtaleval.

På bakgrunn av førespurnaden frå fylkesordførar fremjar fylkesrådmannen ein sak om fullstendig nyval i utval for opplæring og helse, utval for miljø og samferdsel og utval for kultur, idrett og regional utvikling.

I. Kort om val - rettsreglar

I lov om kommuner og fylkeskommuner av 25. september 1992 nr. 107 (kommunelova) er det fastsett reglar om kven som er valfør og har plikt til å ta i mot val, om forholdsval, fleirtalsval og avtaleval. Fylkestinget har fastsett talet på medlemer i fylkeskommunale utval i reglement for dei respektive organa.

Kommunelova

«§ 14. Valgbarhet. Plikt til å ta imot valg.

1. Ved valg til

- formannskap og fylkesutvalg
- faste utvalg
- kommunedelsutvalg
- kontrollutvalg
- kommuneråd og fylkesråd
- kommunale eller fylkeskommunale nemnder opprettet i medhold av andre lover gjelder følgende regler:

- a) Valgbar og pliktig til å ta imot valg er den som har stemmerett ved valg til kommunestyre og fylkesting, og som når valget finner sted står innført i folkeregisteret som bosatt i vedkommende kommune eller i en av kommunene i fylket. Ved valg til kommunedelsutvalg kan kommunestyret vedta at bare de som er innført i folkeregisteret som bosatt i vedkommende kommunedel, er valgbar. Den som ikke har nådd stemmerettsalder, er valgbar, men ikke pliktig til å ta imot valg.
- b) Utelukket fra valg er fylkesmannen, assisterende fylkesmann, og den som i vedkommende kommune eller fylkeskommune er administrasjonssjef eller dennes stedfortreder, er sekretær for kommunestyret eller fylkestinget, er leder av forvaltningsgren, har ansvaret for regnskapsfunksjonen i kommunen eller fylkeskommunen, eller foretar revisjon for kommunen eller fylkeskommunen. Leder av

enkeltstående virksomheter er likevel ikke utelukket fra valg. I kommuner og fylkeskommuner med parlamentarisk styreform er ansatte i sekretariatet til rådet som har fått myndighet delegert fra rådet, ikke valgbare.

- c) Rett til å kreve seg fritatt fra valg har den som har gjort tjeneste som medlem av vedkommende organ de siste fire år. Den som er medlem av et parti som er registrert etter partiloven kapittel 2, kan nekte valg på grunnlag av listeforslag som ikke er framsatt av dette partiet.

2. Den som har tapt sin stemmerett eller foretar revisjon for vedkommende kommune eller fylkeskommune, er utelukket fra valg til også andre folkevalgte organer enn nevnt i nr. 1.

3. Den som er ansvarlig for regnskapet i kommunalt eller fylkeskommunalt foretak eller for interkommunal eller interfylkeskommunal virksomhet som omhandlet i § 27, er utelukket fra valg til styret for foretaket eller den interkommunale virksomheten. Den som foretar revisjon for interkommunal eller interfylkeskommunal virksomhet som omhandlet i § 27, kan ikke velges til styret for virksomheten.

4. En kandidat som ellers ville vært utelukket fra valg på grunn av sin stilling, er likevel valgbar, hvis han eller hun har fratrudd stillingen når organet trer i funksjon.

§ 36. Forholdsvalg - listeforslag.

Ved forholdsvalg følges denne framgangsmåten:

1. Valg foregår på grunnlag av på forhånd innleverte lister med forslag til kandidater. Partier eller grupperinger som er representert i det velgende organ, kan bare levere ett listeforslag hver. Listen kan inneholde inntil dobbelt så mange forskjellige navn som det skal velges medlemmer. Kandidater fra et parti eller en gruppering kan bare føres opp på partiets eller grupperingens listeforslag, eller på en fellesliste som utgår fra flere partier eller grupperinger.

2. Skal det velges to eller tre medlemmer, skal hvert kjønn være representert på den enkelte liste. Skal det velges fire eller fem medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst to. Skal det velges seks til åtte medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst tre. Skal det velges ni

medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst fire, og skal det velges flere medlemmer,

skal hvert kjønn være representert med minst 40 prosent. Ved valg til folkevalgte organer som etter lov bare består av medlemmer av kommunestyre eller fylkesting, og ved valg av arbeidsutvalg for

folkevalgte organer, skal disse reglene følges så langt det er mulig. Når det gjelder representasjon av

begge kjønn i styret i selskaper som er eid av kommuner og fylkeskommuner i fellesskap, vises til kapittel 12 A.

3. Listeforslaget skal være underskrevet av minst ett medlem av det parti eller den gruppering som

framsetter forslaget. Den som underskriver må være medlem av det velgende organ. Foreslås kandidat som kan kreve seg fritatt fra valg, skal det være innhentet samtykke fra denne.

§ 37. Forholdsvalg - valgoppgjøret.

1. Ved valgoppgjøret fordeles medlemsplassene på listene i forhold til det antall stemmesedler hver liste har fått, ved bruk av delingstall 1, 2, 3, 4 osv. Har flere lister samme kvotient, tilfaller plassen den av listene som har størst stemmetall. Har de samme stemmetall, avgjøres valget ved loddtrekning.

2. Når det er avgjort hvor mange medlemsplasser en liste vil få, foretas en ny stemmeopptelling for listens kandidater. En går fram slik:
Først telles de navn som står som nr. 1 på stemmesedlene. Den kandidat som får flest stemmer ved denne opptellingen, er valgt. Skal listen ha mer enn én plass, teller en deretter opp de navn som står som nr. 2 på stemmesedlene. Den kandidat som får flest stemmer ved de to opptellingene, når en ser bort fra den allerede valgte, er valgt. På samme måte fortsetter en inntil alle plasser listen skal ha er besatt, med de modifikasjoner som følger av bestemmelsen i denne paragrafs nr. 3.

3. Hvis flere kandidater har fått like mange stemmer, anses den valgt som står først i rekkefølgen på listen. Ved opptellingen ses bort fra andre navn enn de som står på den innleverte valgliste.

3. Viser det seg at et kjønn etter denne fremgangsmåte vil bli representert med færre medlemmer fra en liste enn det som følger av kravene i § 36 nr. 2, rykker kandidater fra det underrepresenterte kjønn så langt mulig opp på listen i det omfang som er nødvendig for å oppnå slik balanse.

4. Hver liste skal såvidt mulig tildeles så mange varamedlemmer som den får medlemmer, med et tillegg av to. Varamedlemsplassene fordeles ved fortsatt opptelling på samme måte som bestemt for medlemmene i pkt. 2 og 3 ovenfor.

§ 38. Flertallsvalg. Ansettelse.

Ved flertallsvalg og ansettelse er den valgt eller ansatt som har fått mer enn halvparten av de avgitte stemmer. Hvis ingen får slikt flertall, holdes ny avstemning. Ved denne er den valgt eller ansatt som får flest stemmer. Ved stemmelikhet avgjøres ansettelse av møtelederen, mens valg avgjøres ved loddtrekning.

§ 38a. Avtalevalg.

1. Kommunestyret eller fylkestinget kan selv enstemmig vedta at valg til folkevalgte organer skal foregå som avtalevalg etter denne paragrafen.

2. Valget gjennomføres på grunnlag av innstilling med forslag til medlemmer og varamedlemmer til organet. Innstillingen skal inneholde et antall navn som tilsvarer antall medlemmer i organet med angivelse av den gruppe medlemmet representerer. I tillegg kan innstillingen inneholde et antall varamedlemmer for hver gruppe som tilsvarer antall medlemmer gruppen skal ha, med tillegg av to. Innstillingen vedtas enstemmig av kommunestyret eller fylkestinget.

3. Kravene til kjønnsbalanse i § 36 nr. 2 gjelder tilsvarende. Viser det seg at et kjønn vil få færre medlemmer enn det som følger av første punktum, skal kandidater fra det underrepresenterte kjønn settes inn i det omfang som er nødvendig for å oppnå slik balanse. Ved valg til folkevalgte organer som etter lov bare består av medlemmer av kommunestyre eller fylkesting, og ved valg til arbeidsutvalg for folkevalgte organer, skal disse regler følges så langt det er mulig.

4. Ved valg av varamedlemmer gjelder nr. 3 tilsvarende.»

Kommunaldepartementet har i rundskriv H-12/15 - Val av formannskap/fylkesutval, kommuneråd/fylkesråd, ordfører/fylkesordfører, varaordfører, faste utval m.m - presisert følgende ved forholdsval:

"Røystinga skal skje skriftleg og med bruk av røystesettlar. Det er høve til å røyste blankt, jf. kommunelova § 40 nr. 2.

Ein kan gjere følgjande endringar på røystesettlane:

- stryke kandidatnamn
- endre rekkefølga på kandidatane

Det er ikkje høve til å føre opp kandidatar frå andre lister. Det er heller ikkje høve til å føre opp kandidatar som ikkje står på noko listeframlegg, jf. kommunelova § 37 nr. 2 siste ledd. Det fører likevel ikkje til ugyldigheit at noko av dette er gjort. Ein ser berre bort frå desse namna ved oppteljinga.”

Om avtaleval skriv departementet m.a.:

”Samrøystes vedtak

Framgangsmåten er avhengig av oppslutnad frå ei samrøystes forsamling. Dersom ein medlem krev forholdstalsval, må valet haldast etter dei reglane som er omtalt foran i punkt 1.5. Fleirtalet kan ikkje avvise eit krav om forholdstalsval.

Innstilling

Det blir lagt fram ei innstilling med forslag på kandidatar. Dette kan til dømes gjennomførast på den måten at ei valnemnd som er sett ned av kommunestyret eller fylkestinget legg fram eit forslag til personsamansetjing i formannskapet eller fylkesutvalet. Forslaget er basert på ei avtale mellom gruppene i kommunestyret eller fylkestinget, der ein legg til grunn at ei gruppe får ein representasjon som svarar til forholdstalsprinsippet - eventuelt sett i samanheng med fordelinga av medlemsplassar i øvrige folkevalde organ. Innstillinga frå valnemnda skal splittast opp, slik at ein nemner medlemmer og varamedlemmer frå kvar gruppe, med parti- eller gruppenemning. Varamedlemmene blir dermed ikkje varamedlemmer for andre enn dei faste medlemmene frå vedkomande gruppe.

Røysting og valoppgjer. Kjønnsmessig balanse

Innstillinga må vedtakast samrøystes.

Ved forholdstalsval stiller kommunelova krav om kjønnsmessig balanse *blant kandidatane* på listeforslaga, jf. § 36 nr. 2, og *blant dei som blir valde inn som representantar* for kvar liste, jf. § 37 nr.

3. Ved avtaleval stiller kommunelova § 38a nr. 3 krav om at det skal vere *kjønnsmessig balanse blant dei medlemmene som blir valde, når ein ser på organet under eitt.* ”

II. Orientering om utvala

Delegasjonsreglementet til Hordaland fylkeskommune seier:

«Utval for kultur, idrett og regional utvikling har 13 medlemmer.
Utval for opplæring og helse har 15 medlemmer
Utval for miljø og samferdsel 15 medlemmer.

Medlemer og varamedlemer vert valde av fylkestinget, som og vel leiar og nestleiar. Medlemene og varamedlemene bør veljast mellom fylkestinget sine medlemmer og varamedlemer.»

III. Funksjonstid

Funksjonstida er for resten av den fylkeskommunale valperioden.